

Drongurinn við silatráðuni

Ein fœðingardagsheilsa til Christian Matras

Frá tí fyrsta eg minnst, stendur fyrri mæ ein skari av fólki, sum eg ongantið hevði sæð. Hetta vóru fólk, sum antin vóru deyð ella flutt av bygdini fyrri mína tíð, ella fólk úr grannabygdunum. Eg visti bert um tey, tí eg onkur tíð hoyrði tey vaksnu nevna tey. Í huganum gjørdi eg, mæ eina mynd av teimum og kundi nevnt eina langa røð av nevnum, ið summi ljóðaðu lógin í mínum oyrum. Har vóru Lutherus og Syðarbo, Lýður og Roykstovu-Jákup, Gøtu-Sigga, Niels í Buð og Jógvan í Múla.

Tíðum fekst tú okkurt nýtt at vita, sum broytti tær myndir, tú hevði gjørt tær, og tað hendi eisini, at okkurt av hesum fólki knappliga stóð ljóslivandi fyrri tær. Ein dagin kom systir tín við eini tvíkronu, hon hevði fingið frá Jógvan í Múla, sum var komin til Viðareiðis at ferðast. Eg sá mannin. Stórur, í koti. Mær líktist væl á hann.

Og nýggj navn lógðust afturat. Ein dagin leiddi omma ein smádrong við silatráðu og roðslu á buksunum inn í hetta lið av ókunnufólki. Hon kallaði hann Christian á Brekkumørk.

Summi av hesum fólki vóru ikki stórt meira enn eitt navn, men at øðrum knýttu seg bæði skemtiligar og óhugnaligar søgur. Skemtilig var t.d. søgan um Jógvan í Heimistovu, sum ikki tordi til lækna, men í staðin kreypt upp á eitt borð í roykstovuni, legði bregd um ta brendu tonnina og bant hin endan í bitan. So leyp hann, Men ólukkutíð, tráðurin helt, og tonninn helt, og har varð Jógvan hangandi, til læknin kom.

Ein yrkjara hevði bygdin eisini fostrað. Hann kallaðist gamli Karl, og ofta varð tikið til hansara. Okkurt hevði Karl sagt nú, helt omma mangan fyrri. Gamli Karl mundi hava verið ein sera skemtingarsamur maður við framúr evnum til at fáa alt at bera upp á rim.

Ein dagin situr omma við einum blaði, har mynd er av einum dimmhærdum, blíðoygdum manni við pípu.

— Hetta er Christian á Brekkumørk. Og omma lær sin eyðkenda tannleysa látur, sum altíð aðrenn hon fer at siga frá onkrum, hon heldur vera stuttlig.

— Annibetta gramdi seg mangan um hann. Tað var sovorðið stríð at vaska busurnar hjá honum, tí hann var so ringur at fiska sil og koyrði altíð silini í lumman.

Soleiðis sá professarin út í ommusa eygum, og soleiðis sá eg hann fyrstu ferð.

Sum tíðin leið, broyttust myndirnar, og ein broytingin var, at gamli Karl mátti víkja úr sæti á parnessinum — drongurinn við silatráðuni syfti hann burtur.

Eg haldi, tað byrjaði við eini tekning í eini feroyskari lesibók. Tú kendi Múlan, Nakkin og Helluna. Og var ikki ein av monnunum á bátinum átkur Tummas hjá Póli. Undir myndini stór yrking, sum Christian á Brekkumørk hevði gjørt.

Seinni lærði tú at lesa, og sum tíðin leið, komst tú fram á aðrar yrkingar hjá honum, og ein dagin upplivdi tú hetta undarliga, tá tú las eina, at tað prikaði út í hárrøturnar.

Hann tók ikki unglingin so harðliga á bóli sum Janus. Hann kom meira varliga, byrjaði við eini litlari glóð, sum norðist. Afturfyrri hevur hesin lógin verið meira javnur enn tann hjá Janusi.

Hetta stillislaga og litillætta er júst eitt eyðkenni Christians. Tað eru ikki kávalótir, tá hann um sína yrking sigur: »Men tað var bert kámut blekk, ið dálkaði eitt sakleyst blað«. Eitt eyðkenni fyrri hann er ein dygd, sum ein kundi ynskt var meira vanlig, hann er atfinningarsamur at sær sjálvum. Hann letur onki av hondum, fyrr enn tað er vígað væl og virðiliga og er eftir øllum at døma kortini ikki nøgdur við tað.

Viðhvørt havi eg spurt meg sjálfan, hvat tað hevur ávirkað mína uppfatan av Christian Matras, at eg livdi míni fyrstu ár á Viðareiði. Tað er onki at ivast í, at har er ein ávirkan, og tað er ikki vist, at hon bara er av tí góða. Men eg má tó viðganga, at eg ofta kenni tað sum ein framihjártætt at vera staðkendur har norðuri, tá eg lesi

skaldskapin hjá honum. »... har fossur við gjómunnan stoyttist í sjógv...« Tú ert á staðnum beinanvegin og minnst latur frá barnaárum. Og hvussu upplivdi tú ikki yrkingina »Vikin fyrri eystan«, tá tú fyrstu ferð komst fram á hana. Tað var aftur tann staðbundni skyldskapurin, ið gjørdi vart við seg.

Tað var tyðiligt, at Christian Matras hevur upplivað ta bygdina, sum hin vitjandi ongantið rættiliga sær. Hevði eg ikki rót í hesi bygd, so var eg av fyrstan tíð komin inn á skaldskapin hjá honum frá einum øðrum vinkli, men eg haldi ikki, at hetta í dag hevur stóra ávirkan á mína uppfatan av honum. Og Christian Matras er ikki bert viðingur. Hann hevur ein hóp av rykingum, sum onki staðbundið hava í sær. Hann er ikki bara náttúruskald, og sjálvst har sum hann er tað, hongur so nógv annað uppi, sum gevur yrkingini dýpd. Tú ert ikki leysur av henni, tá tú hevur lisið hana. Og menniskjað er ikki gloymt. Í hesi stórbæru náttúru liva nøkur so evarska litil menniskjur, sum eru lagað eftir sínum umhvørvi. Tey hava nomið »andan upp úr sjónum«, sum fylgir teimum, hvar tay fara. Hesin andi er sterkur — ikki minst tá tú ert borin í heim á Brekkumørk, har sjórokið stendur upp um bakkan, og har tú ert túninum kanst spýta niður í Døttlisgjögv.

Fyrri mæ er ein partur av ríkidóminum hjá Christian Matras, at myndirnar hóast einfaldar eru so stórar og máttmiklar. Tær draga so nógv fram, bæði av ítøkiligum og ikki ítøkiligum.

... tá neytakonan kemur við nátt á baki og biðinum á tremur.

Her nýtast ongir viðmerkingar. Tann litla kettan, sum ljóðliga fer gjøgnum grasið, ger bert myndina størri, og endaregla í hvørjum ørindi »Heima liggur litlin og svevur« gevur yrkingini eina dimesión afturat.

Hetta er sum myndandi list, har strikurnar eru fáar, men myndin tó meira fullkomin, enn tá listarmaðurin roynir at fáa alt við. Tað er nú einaferð ikki alt, sum kann málást, og tað er ikki alt, sum kann sigast við orðum. Tann, sum fær ljóð fyrri øllum, ið bylgist í barninum, hevur ov litið at siga, men hjá honum, sum dugir kynstrið er eisini pláss millum reglurnar.

Teir fara gjøgnum røkurarnar og bera heim við sær ei almikið av berjanøgð, men annars alt, ið var.

Eg veit ikki, hvat Christian á Brekkumørk vann av berjanøgð, men tað sást víða úr rókunum, har hann gekk, og hann bæði ikki einsamallur oman á tí, hann sá. Tøkk fái hann fyrri tað.

Arni Absalonsen

”LM-hugskot”

Braun
hvirla UK-1
vanlig **SERPRÍSUR**

985.-

Braun hvirla
UK 20 v. pískara
elektronisk

1395.-

Braun
rakimaskinur
frá

495.-

Braun
hárturkarar
frá

198.-

Braun kaffi-
maskina
10 koppar frá

448.-

Braun
hitaovnur
frá

460.-

Braun
dampstrúkijørn
frá

395.-

HVÍTVØRUR

Gram
kølskáp
130 litrar

3050.-

LÁGORKUBOXIR:

FB 202 ltr. 3.450.-
FB 307 ltr. 3.960.-
FB 411 ltr. 4.400.-

Voss
komfýrur
4 plátur frá

5.150

Tilboðini verða givin frá dag til dag.

Totalloysnir uppá hvítvørur
til køkar.

Totalloysnir uppá
cafeteria, pylsuvognar, hotell,
skip, vaskarí v.m.

12 mánaðars
ábyrgdarvátan

LM-handilin

Kjallargøta 11, 1100 København K, Danmark. Tel. 11220 København